

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 13 december 2022

Mål nr

B 4080-22

PARTER

Klagande

Osemwengie Osunbor, 19790422

Medborgare i Nigeria

Duvgatan 16

554 64 Jönköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Funcke

Advokat Anders Funcke AB

Box 249

341 25 Ljungby

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

Dok.Id 243650

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–16:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts beslut 2022-06-07 i mål B 2077-22

Hovrättens beslut

se Bilaga

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och avslår begäran om överlämnade av Osemwengie Osunbor till Grekland för straffverkställighet i enlighet med den europeiska arresteringsordern.

Anders Funcke ska få ersättning av allmänna medel för biträdet åt Osemwengie Osunbor i Högsta domstolen med 18 025 kr. Av beloppet avser 14 420 kr arbete och 3 605 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

Osemwengie Osunbor har yrkat att Högsta domstolen ska avslå begäran om överlämnande till Grekland för straffverkställighet i enlighet med den europeiska arresteringsordern.

Riksåklagaren har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Osemwengie Osunbor har varit frihetsberövad med anledning av begäran om överlämnande under tiden den 14 april–11 maj och den 7 juni–20 oktober 2022.

SKÄL

Frågan i målet

1. Frågan i målet är om det föreligger hinder mot att överlämna Osemwengie Osunbor till Grekland av det skälet att det fängelsestraff som ligger till grund för arresteringsordern har dömts ut efter en förhandling vid vilken han inte var närvarande.

Bakgrund

2. Allmän åklagare vid appellationsdomstolen i Thessaloniki, Grekland, utfärdade den 26 januari 2018 en europeisk arresteringsorder som avsåg överlämnande av Osemwengie Osunbor för verkställighet av ett fängelsestraff. Av arresteringsordern framgår att Osemwengie Osunbor år 2012 dömdes av appellationsdomstolen för bedrägeri, begånget den 12 september 2004, till fängelse i nio år. Vidare framgår det av arresteringsordern att det av straffet återstår att avtjäna åtta år, åtta månader och tre dagar.

3. Åklagarmyndigheten begärde kompletterande uppgifter från Grekland rörande innehållet i arresteringsordern. Därefter angav den grekiska åklagaren – genom att i arresteringsordern markera del d, alternativ 2 och alternativ 3.1b) – att Osemwengie Osunbor inte hade varit personligen närvarande vid den förhandling som ledde till domen samt att han inte hade kallats personligen, men på annat sätt faktiskt officiellt hade underrättats om tid och plats för förhandlingen som ledde till domen, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han hade kännedom om förhandlingen, och därtill hade underrättats om att ett beslut kunde meddelas även om han inte var personligen närvarande vid förhandlingen. De markerade alternativen motsvarar artikel 4a.1 a i Rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna¹ (arresteringsorderrambeslutet).

¹ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

4. Den grekiska åklagaren upplyste vidare att Osemwengie Osunbor hade överklagat distriktsdomstolens ursprungliga dom till appellationsdomstolen. Dessutom upplystes att Osemwengie Osunbor den 21 oktober 2008 hade gett sin försvarare fullmakt att företräda honom i rättegången i appellationsdomstolen. Av kompletteringen framgår också att Osemwengie Osunbors försvarare hade inställt sig till förhandling där den 9 november 2011 men att förhandlingen på begäran av försvararen skjutits upp till den 7 juni 2012, eftersom Osemwengie Osunbor hade förhinder att närvara. Försvararen hade underrättats om att Osemwengie Osunbor var skyldig att inställa sig till förhandlingen i juni 2012 utan särskild kallelse. Det framgår vidare att varken Osemwengie Osunbor eller hans försvarare inställde sig till förhandlingen den 7 och 8 juni 2012, då domstolen prövade Osemwengie Osunbors överklagande. Appellationsdomstolens dom kan enligt upplysningarna inte överklagas eftersom den meddelades av en domstol i andra instans och var en följd av Osemwengie Osunbors överklagande.

5. Tingsrätten avslog begäran om överlämnande. Hovrätten har däremot beviljat begäran.

6. Osemwengie Osunbor har angett att han är oskyldig och att han blev inblandad i de händelser som ligger till grund för domen genom att någon bad honom tolka till grekiska. Vidare har han uppgett att han i distriktsdomstolen dömdes till fängelse i nio år men att han överklagade den domen. I appellationsdomstolen ställdes förhandlingarna in flera gånger eftersom målsäganden inte kom. Han har vidare uppgett att han har avtjänat många år av straffet och att viss tid ska räknas dubbelt eftersom han arbetat under verkställigheten. I samband med att frihetsberövandet hävdades fick han besked från sin försvarare att han var en fri man. Han åkte till Nigeria eftersom hans mor blev sjuk men han återvände sedan till Grekland. Senare åkte han till Sverige. Han fick kännedom om appellationsdomstolens dom först när han greps här.

Allmänt om systemet med den europeiska arresteringsordern

7. Ordningen med överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder har inom EU ersatt de regler som avser utlämning för brott. Systemet infördes genom arresteringsorderrambeslutet från år 2002.

8. Rambeslutet har senare ändrats i fråga om just utevarodomar (se Rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009²). Genom dessa ändringar infördes nuvarande artikel 4a i arresteringsorderrambeslutet. När det i det följande hänvisas till arresteringsorderrambeslutet avses den konsoliderade och nu gällande versionen av detta.

9. Ordningen med den europeiska arresteringsordern bygger på principen om ömsesidigt erkännande, vilken innebär att medlemsstaterna som utgångspunkt ska erkänna och verkställa varandras beslut på det område som är aktuellt.

10. Rambeslut är en typ av rättsakt som tidigare kunde antas av Europeiska unionens råd inom ramen för den s.k. tredje pelaren. Sådana beslut är, precis som direktiv, bindande för medlemsstaterna när det gäller de resultat som ska uppnås men överlåter åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. Av uttrycklig fördragstext följer att rambeslut inte kan ha direkt effekt. (Se artikel 34.2 (b) i EU-fördraget i dess lydelse enligt Amsterdamfördraget. Jfr även EU-domstolens dom av den 29 april 2021, X, C-665/20 PPU, EU:C:2021:339 p. 62.)

11. Precis som när det gäller annan EU-rätt finns det en skyldighet för bl.a. domstolar i medlemsstaterna att, så långt som möjligt och inom ramen för sin behörighet, beakta de krav som följer av ett rambeslut när de tolkar den

² Rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 om ändring av rambesluten 2002/584/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF och 2008/947/RIF och om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter och främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på ett avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen, EUT L 81, 27.3.2009, s. 24.

nationella lagstiftningen. Det finns med andra ord en förpliktelse att tolka den nationella lagstiftningen EU-rättskonformt. Skyldigheten sträcker sig dock inte så långt att den nationella lagstiftningen ska tolkas *contra legem*, dvs. på ett sätt som skulle stå i strid med dess ordalydelse. (Jfr t.ex. EU-domstolens dom i X p. 62–64.)

12. I Sverige har arresteringsorderrambeslutet genomförts främst genom lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Förutsättningarna för överlämnande enligt europeiska arresteringsorderlagen

13. I europeiska arresteringsorderlagen regleras frågan om utevarodomar i 2 kap. 3 § 6. Enligt bestämmelsen får överlämnande inte beviljas om överlämnandet avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut efter en förhandling där den eftersökte inte var personligen närvarande och den utfärdande myndigheten inte har bekräftat att något av villkoren i artikel 4a.1 i rambeslutet är uppfyllt.

14. Lagtexten i 2 kap. 3 § 6 anger inte hur den utfärdande myndighetens bekräftelse av att villkoren i rambeslutet är uppfyllda närmare ska framgå. I 1 kap. 4 § anges dock att arresteringsordern ska upprättas genom användande av ett formulär som finns i en bilaga till rambeslutet. Vidare anges i 4 kap. 2 a § att om en begäran till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande, ska den utfärdande myndigheten ges möjlighet att komplettera begäran.

15. Tillämpningen av 2 kap. 3 § 6 blir därmed beroende av hur den information som den utfärdande myndigheten har lämnat ska förstås. Om myndigheten i formuläret har markerat att personen inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet är ett av alternativen att

markera att personen inte kallades personligen, men på annat sätt faktiskt underrättades officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett beslut kunde meddelas även om han eller hon inte var närvarande vid förhandlingen. I anslutning till de olika alternativen ska myndigheten, för det alternativ som har markerats, ange hur villkoren i fråga har uppfyllts.

16. Redan av lagtextens hänvisningar till rambeslutets bilaga och av själva bilagan framgår alltså att det inte räcker med att den utfärdande myndigheten markerar att villkoren för verkställighet av en utevarodom enligt myndigheten är uppfyllda. Myndigheten förutsätts också ange hur villkoren har uppfyllts.

17. I förarbetena hänvisas också till vad den utfärdande myndigheten intygat i själva arresteringsordern. Om det i arresteringsordern har bekräftats att något av villkoren för avgörande i utevarodomen är uppfyllt ska, enligt förarbetena, den verkställande myndigheten inte göra någon egen materiell prövning av om villkoren är uppfyllda. Samtidigt erinras det i förarbetena om att utgångspunkten är att all information som den verkställande myndigheten behöver för att fatta sitt beslut ska framgå av arresteringsordern men att komplettering kan inhämtas vid behov. (Se prop. 2012/13:156 s. 27, 28 och 31.)

18. I det nu sagda ligger att den verkställande myndigheten får tolka innebörden av det markerade alternativet mot bakgrund av eventuell kompletterande information från den utfärdande myndigheten.

19. Avslagsgrunderna i europeiska arresteringsorderlagen har enligt lagtexten genomgående gjorts obligatoriska, dvs. om något av de hinder föreligger som anges i paragraferna (se 2 kap. 3–6 §§) får överlämnande inte beviljas.

20. Det framgår av förarbetena att Sverige, vid genomförandet av arresteringsorderrambeslutet i svensk rätt, tolkade det förhållandet att en vägransgrund i rambeslutet är fakultativ, dvs. att det anges att verkställighet av en arresteringsorder *får* vägras, på så sätt att det finns ett utrymme för medlemsstaterna att välja om och på vilket sätt vägransgrunden ska genomföras på nationell nivå. För att säkerställa en hög nivå av rättssäkerhet för den enskilde valde Sverige att utforma bestämmelserna som obligatoriska vägransgrunder. (Se prop. 2003/04:7 s. 70 och prop. 2012/13:156 s. 25 och 26.)

EU-domstolens praxis angående överlämnande efter utevarodomar

21. EU-domstolen har i flera avgöranden utvecklat innebörden av artikel 4a.1 i arresteringsorderrambeslutet.

22. Till att börja med har domstolen tydliggjort att den verkställande rättsliga myndigheten vid tillämpning av artikel 4a.1 i rambeslutet måste kontrollera huruvida situationen motsvarar något av de fall som anges i artikeln. En sådan kontroll ska ske mot bakgrund av de uppgifter som framgår såväl av den ursprungliga arresteringsordern som av kompletterande upplysningar. Kontrollen ska utgå från de faktiska uppgifter på vilka den utfärdande myndigheten har grundat sitt konstaterande av att förutsättningarna för överlämnande efter en utevarodom är uppfyllda. När ett fängelsestraff har utdömts efter en prövning i flera instanser är det förhandlingen i den instans som slutligt avgjort målet och där den berörda personens skuld slutgiltigt fastställts som är relevant för bedömningen. (Se EU-domstolens dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628 p. 93–95 och 98; jfr även EU-domstolens domar av den 24 maj 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346 p. 49 samt av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629 p. 103 och 104.)

23. Vid tillämpningen av den vägransgrund som går tillbaka på artikel 4a.1 a ska alltså enligt EU-domstolen den verkställande myndigheten mot bakgrund av uppgifterna i arresteringsordern, och eventuella kompletteringar,

kontrollera om villkoren för överlämnande efter en utevarodom faktiskt är uppfyllda.

24. Det kan då noteras att det enligt EU-domstolen inte i sig är tillräckligt för att någon otvetydigt ska ha fått del av en viss handling att den utfärdande myndigheten anger att den har lämnats till en tredje man som åtagit sig att lämna den vidare till den berörde (se EU-domstolens dom i Dworzecki p. 47).

25. EU-domstolen har samtidigt också – med hänvisning till att det enligt arresteringsorderrambeslutet är fråga om en fakultativ grund för att vägra verkställighet – framhållit att den verkställande rättsliga myndigheten, även om den konstaterar att den aktuella situationen inte omfattas av något av undantagen för att vägra verkställighet vid utevarodomar, kan ta hänsyn till andra omständigheter som medför att överlämnandet av den eftersökte inte åsidosätter hans eller hennes rätt till försvar. Vid denna bedömning kan bl.a. den eftersöktes beteende beaktas, t.ex. om han eller hon har försökt undvika att bli delgiven information. Domstolen kan då ta hänsyn till alla särskilda omständigheter i det aktuella målet, inklusive sådana som domstolen själv kan ha kännedom om. (Se bl.a. EU-domstolens domar i Dworzecki p. 50 och 51 och Tupikas p. 96 och 97 och Zdziasek p. 106–108.)

26. Till bilden hör att EU-domstolen har klargjort att det inte är förenligt med rambeslutet att genomföra fakultativa vägransgrunder på ett sådant sätt att de blir obligatoriska för medlemsstatens egna myndigheter och domstolar. Det måste enligt EU-domstolen finnas ett utrymme för domstolar och myndigheter att beakta omständigheterna i varje enskilt fall. EU-domstolen har samtidigt påmint om att rambeslutet saknar direkt effekt och att en medlemsstat därför inte är skyldig att underlåta att tillämpa en bestämmelse i nationell rätt som strider mot rambeslutet eller att tolka sin nationella lagstiftning mot dess ordalydelse. (Se EU-domstolens dom i X p. 43, 44, 62 och 63. Jfr p. 10 och 11 ovan.)

Hur bör den svenska lagstiftningen tolkas?

27. Det finns inget i lagtexten i 2 kap. 3 § 6 europeiska arresteringsorderlagen som hindrar att de konkreta krav på den utfärdande myndighetens bekräftelse och på den prövning som den verkställande myndigheten ska göra utifrån dessa uppgifter tolkas i enlighet med vad EU-domstolen har angett (se p. 22 och 23).

28. När en svensk domstol avgör om den utfärdande myndigheten har bekräftat att ett villkor för att överlämna en person som dömts i sin utewaro är uppfyllt ska domstolen alltså kontrollera om den utfärdande myndigheten i arresteringsordern, med tillägg av eventuella kompletteringar, angett konkreta uppgifter som uppfyller villkoren. Om det inte finns sådana uppgifter får domstolen inte bevilja begäran om överlämnande.

29. Senare avgöranden från EU-domstolen ger vid handen att arresteringsorderrambeslutet kräver att överlämnande under vissa förutsättningar ska kunna ske även om de i artikel 4.1 a angivna villkoren inte har bekräftats (se p. 25 och 26). Rambeslut har emellertid ingen direkt effekt och såsom den svenska lagstiftningen har utformats ger den inget utrymme för en tillämpning som innebär att överlämnande ska beviljas, trots att villkoren i 2 kap. 3 § 6 inte är uppfyllda. En sådan tillämpning skulle stå i strid med lagtextens ordalydelse.

Bedömningen i detta fall

30. De grundläggande förutsättningarna för överlämnande är i detta fall uppfyllda (se 2 kap. 1 och 2 §§ europeiska arresteringsorderlagen).

31. De grekiska myndigheterna har angett att de förutsättningar som gäller vid överlämnande för verkställighet av en utewarodöm enligt artikel 4a.1 a i arresteringsorderrambeslutet är uppfyllda. Samtidigt har myndigheterna lämnat konkreta uppgifter som talar i en annan riktning. Av dessa uppgifter framgår att Osemwengie Osunbor inte har underrättats om tid och plats för

förhandlingen på ett sådant sätt att det otvetydigt kan slås fast att han hade kännedom om den planerade förhandlingen.

32. Det finns inte heller underlag för bedömningen att överlämnande skulle kunna beviljas enligt någon annan i artikel 4a. 1 angiven grund.

33. Det föreligger därför hinder enligt 2 kap. 3 § 6 mot att överlämna Osemwengie Osunbor. Svensk rätt ger inget utrymme för att likväl överlämna honom (se p. 29).

34. Begäran om överlämnande ska därmed avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka (skiljaktig), Sten Andersson, Petter Asp (referent, skiljaktig, tillägg), Johan Danelius och Christine Lager
Föredragande har varit justitiesekreteraren Emelie Hansell

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Anders Eka och Petter Asp är skiljaktiga och anför:

1. Av såväl lagtexten som av uttryckliga förarbetsuttalanden framgår att regleringen i 2 kap. 3 § 6 lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder bygger på tanken att prövningen av huruvida förutsättningarna för överlämnande föreligger i fall av utevaro ska göras av den utfärdande staten (jfr lagtextens utformning och prop. 2012/13:156 s. 27 f.). Lagtextens och förarbetenas utgångspunkt behöver emellertid nyanseras eftersom EU-domstolen i sin praxis har gjort klart att en bedömning ska göras också av den verkställande staten (se p. 22 och 23 i majoritetens domskäl).
2. Till detta ska läggas att regleringen i 2 kap. 6 § 3 har gjorts obligatorisk trots att grunden för att vägra verkställighet enligt arresteringsorderrambeslutet är fakultativ. EU-domstolen har i denna del – med hänvisning till vägransgrundens fakultativa karaktär – framhållit att den verkställande rättsliga myndigheten, vid sin prövning av om överlämnande ska ske, kan ta hänsyn också till andra omständigheter som medför att ett överlämnande inte skulle åsidosätta den eftersöktes rätt till försvar. EU-domstolen har också klargjort att det inte är förenligt med rambeslutet att genomföra fakultativa vägransgrunder på ett sådant sätt att de blir obligatoriska för medlemsstatens egna domstolar och myndigheter. Det måste finnas ett utrymme för dessa att beakta omständigheterna i varje enskilt fall (se p. 25 och 26 i majoritetens domskäl).
3. Den svenska regleringen avviker alltså i två avseenden från vad som följer av EU-domstolens uttalanden om innebörden av rambeslutet. Det åligger då svenska domstolar och myndigheter att, så långt det är möjligt och inom ramen för sin behörighet, beakta de krav som följer av ett rambeslut när de tolkar regleringen (se p. 11 i majoritetens domskäl).

4. Vid tillämpning av vägransgrunden i 2 kap. 3 § 6 arresteringsorderlagen innebär detta enligt vår mening följande.
5. Om den utfärdande myndigheten i arresteringsordern har bekräftat att något av villkoren är uppfyllda ankommer det trots den svenska lagstiftningens utformning på den svenska verkställande myndigheten att – på sätt som följer av EU-domstolens praxis – gå vidare och göra en prövning av huruvida den utfärdande myndighetens bekräftelse har fog för sig (jfr p. 1 i det föregående). En sådan tillämpning måste anses rymmas inom lagtexten.
6. Vid en på detta sätt utvidgad bedömning av om det föreligger ett sådant hinder mot överlämnande som innebär att verkställighet av arresteringsordern inte får ske, måste det emellertid då också – åter enligt vad som följer av EU-domstolens praxis – finnas utrymme att beakta om ett överlämnande i det enskilda fallet skulle åsidosätta personens rätt till försvar. Det måste, med andra ord, anses möjligt att såsom ett led i prövningen av huruvida det finns förutsättningar att tillämpa vägransgrunden i utvidgad form pröva också om förfarandet med beaktande av alla omständigheter på ett godtagbart sätt tillgodoser den eftersöktes rätt till försvar (jfr p. 2 i det föregående).
7. Det sagda bygger på synsättet att om det är förenligt med ordalydelsen att utvidga den obligatoriska vägransgrunden i 2 kap. 3 § 6 i arresteringsorderlagen så att det fordras en prövning också i Sverige, så följer logiskt att det också är förenligt med ordalydelsen att göra denna utvidgning något mer begränsad med hänvisning till EU-domstolens uttalanden om att det alltid ska finnas en möjlighet att pröva om ett överlämnande i det enskilda fallet står i strid med den enskildes rätt till försvar.
8. Avslagsgrunden i 2 kap. 3 § 6 bör följaktligen – tolkad i ljuset av arresteringsorderrambeslutet och EU-domstolens praxis angående detta – förstås så att avslag ska ske både

(a) i de fall som direkt följer av lagtexten, dvs. när den utfärdande myndigheten inte har bekräftat att förutsättningarna enligt rambeslutet är uppfyllda, och

(b) i de fall där den svenska domstolen, vid sin egen prövning utifrån omständigheterna i målet, finner att förutsättningarna enligt rambeslutet inte är uppfyllda och förfarandet inte heller med hänsyn tagen till alla omständigheter kan anses tillgodose den eftersöktes rätt till försvar.

9. När EU-domstolen har uttalat att det måste finnas en möjlighet att beakta huruvida ett överlämnande i det enskilda fallet skulle åsidosätta personens rätt till försvar har domstolen byggt detta på vägransgrundens fakultativa karaktär. Att de EU-rättsliga kraven på detta sätt har sin bakgrund i rambeslutets fakultativa reglering hindrar naturligtvis inte att de – vid tillämpning av svensk rätt – beaktas vid bedömningen av om det föreligger ett obligatoriskt hinder mot överlämnande i enlighet med vad som framhållits i föregående punkt (se b).

10. Med utgångspunkt i det sagda gör vi följande bedömning i det enskilda fallet.

11. De grundläggande förutsättningarna för överlämnande (jfr 2 kap. 1 och 2 §§ arresteringsorderlagen) är uppfyllda.

12. De grekiska myndigheterna har bekräftat att de förutsättningar som gäller vid överlämnande för verkställighet av en utevarodöm enligt artikel 4a.1 a i rambeslutet är uppfyllda (jfr p. 8 a i det föregående).

13. Vid den kontroll av om dessa förutsättningar är uppfyllda som därefter ska göras kan konstateras att det inte finns underlag för slutsatsen att Osemwengie Osunbor faktiskt har underrättats om tid och plats för förhandlingen på ett sådant sätt att det otvetydigt kan slås fast att han hade kännedom om den planerade förhandlingen. Avgörande för om överlämnande då kan ske är om förfarandet med hänsyn tagen till alla omständigheter ändå

kan anses ha tillgodosett hans rätt till försvar. Om så inte kan anses vara fallet föreligger ett obligatoriskt hinder mot överlämnande. (Jfr p. 8 b i det föregående.)

14. Osemwengie Osunbor deltog personligen i förhandlingen i distriktsdomstolen och var då företrädd av sin försvarare. Det är Osemwengie Osunbor som har överklagat distriktsdomstolens dom och han har gett försvararen i uppdrag att företräda honom. Försvararen var närvarande under den första rättegångsdagen under 2011 och informerades om att förhandlingen sköts upp till ett senare datum samt om att Osemwengie Osunbor var skyldig att delta i den senare förhandlingen utan särskild kallelse. Sammantaget framgår att Osemwengie Osunbor har haft kännedom om att det har pågått ett av honom själv initierat förfarande i appellationsdomstolen. Han har inte hållit sig underrättad om målets handläggning. Till detta ska läggas att appellationsdomstolen, som alltså prövat målet efter överklagande av Osemwengie Osunbor, inte har dömt honom för något annat än det som han dömdes för i distriktsdomstolen och heller inte har skärpt det straff som han fick där. Mot den bakgrunden får Osemwengie Osunbors rätt till försvar anses ha tillgodosetts. Vägransgrunden i 2 kap. 3 § 6 arresteringsorderlagen utgör därför inte hinder mot ett överlämnande.

15. Begäran om överlämnande ska därmed bifallas.

16. Överröstade i denna del är vi i övrigt ense med majoriteten.

TILLÄGG

Justitierådet Petter Asp tillägger för egen del följande.

Det finns i anslutning till målet anledning att framhålla att EU-domstolens uttalanden om de begränsningar som finns avseende skyldigheten att tolka nationell rätt EU-rättskonformt gäller just *skyldigheten* att göra en sådan tolkning. Det står emellertid klart att det – vid sidan av denna skyldighet – finns ett *utrymme* för de svenska domstolarna att beakta EU-rättens krav också i fall där det kan diskuteras om fråga kan anses vara om en tolkning inom ramen för ordalydelsen. Exempelvis måste det också vid tolkning i ljuset av EU-rätten vara möjligt att t.ex. skära bort en skärva av det tillämpningsområde som följer av lagtexten, även om detta skulle kunna hävdas stå i strid med lagtexten (jfr t.ex. de operationer som gjordes i NJA 2000 s. 132 och ”Blankettstraffbudet och Skogsstyrelsens föreskrifter” NJA 2005 s. 33). Med andra ord måste det – på motsvarande sätt som om fråga vore om att tolka normer i ljuset av grundlagen – vara möjligt att i viss utsträckning ägna sig åt vad som skulle kunna kallas en EU-rättskonform, korrigerande, tillämpning.

Gränserna för sådan korrigerande tillämpning sätts närmast av allmänna principer om rättstillämpningens gränser (bl.a. legalitetsprincipen och mer allmänna principer om att viss typ av lagstiftning inte bör tillämpas i strid mot dess ordalydelse).

Det ska emellertid också framhållas att frågan inte direkt aktualiseras i det nu aktuella målet. Det måste nämligen anses ligga inom ramen för ordalydelsen att tolka bestämmelsen på det sätt som följer av p. 8 i den skiljaktiga meningen.
